

Motion till riksdagen

1989/90:Jo64

av Ingvar Eriksson m.fl. (m, fp)

med anledning av prop. 1989/90:146

Livsmedelspolitiken

Jordbrukets grödor till industrin är en viktig del av jordbruksproduktionen i stora delar av Sydsverige. Sockerbetor, fabrikspotatis samt oljeväxter producerade av vårt lantbruk, och vidare förädlade av svensk industri, är och förblir klart konkurrenskraftiga – under förutsättning att produktionen får ske på lika villkor som exempelvis inom EG. Inom denna svenska industri pågår i dag intressant, lovande forskning och utveckling av nya produkter för andra användningsområden. Det vore av flera skäl fel att äventyra denna utveckling genom drastiska produktionsminskningar, inte minst i ett läge där alla är inriktade på att få fram nya jordbruksgrödor till industrin. Detta för att minska spannmålsöverskottet. Grödorna är också mycket betydelsefulla ur beredskaps- och miljösynpunkt.

EG har inga planer på att minska sin produktion av dessa grödor. Man har de senaste tio åren fördubblat potatisstärkelseproduktionen och när det gäller bränneripotatis så har man till exempel i Västtyskland ett brännerimonopol som garanterar odling av den kvantitet som konsumeras inom landet. Monopolet är även öppet för de övriga EG-staterna.

Mot denna bakgrund är skälen goda att bibehålla odlingarna av dessa jordbruksgrödor i nuvarande omfattning till svensk industri.

Fabrikspotatis som råvara till stärkelseindustrin

Vi godtar förslaget i propositionen vad gäller potatis till stärkelseindustrin, men vill understryka vikten av att den svenska stärkelseindustrin framöver får verka på samma villkor och med samma skydd och stöd som för motsvarande verksamhet inom EG.

Fabrikspotatis som råvara till bränneriindustrin

Sedan 1934 har potatis genom riksdagsbeslut varit prioriterad råvara för konsumtionssprit som tillverkas för försäljning i Sverige. I propositionen föreslås att 1934 års riksdagsbeslut skall upphöra och därmed förutsätts att odlingen av 3 000 ha fabrikspotatis skall upphöra.

Propositionens motivering är följande:

1. 1934 års lag har försvårat introduktionen av nya råvaror, nya produkter och nya produktionsprocesser.

2. Alla råvaror skall konkurrera på lika villkor, vilket befrämjar en effektiv produktion till lägsta möjliga kostnad.
3. Minskning av fabrikspotatisodlingen leder inte till ökad miljöbelastning.
4. Det finns goda förutsättningar för fabrikspotatisodlingen i de aktuella områdena att övergå till produktion av andra grödor.
5. Användningen av bekämpningsmedel är 3–4 gånger högre i fabrikspotatisodlingen än i spannmålsodling.

Vi tycker inte att motiven stämmer med verkligheten, och vill därför anföra följande:

Vid AB Skånebrännerier tillverkas i dag ca 35 miljoner liter spannmåls-sprit och cirka 17 miljoner liter potatissprit. Tillverkningen av spannmåls-sprit sker enligt den senaste tekniken avseende processutrustning och processtyrning. Vidare utvinnes gluten i stor skala och utvecklingsarbete pågår för att även utvinna de vattenlösliga proteinerna.

Tillverkningslinjen för potatis har inte förhindrat uppbyggnaden av en toppmodern produktionslinje för spannmåls-sprit, utan tvärtom har potatisodlarna varit en drivande kraft för att utveckla möjligheter kring spannmåls-baserad spritproduktion.

Vi tror inte att potatis kommer att få konkurrera på lika villkor som till exempel vete, eftersom spritproduktionen är reglerad i lag. Propositionen borde därför ha innehållit ett tillägg, som ger bränneriodlarna rätt att leverera potatis till ett pris som motsvarar stärkelsepriser från vete. En viss övergångstid bör accepteras.

I annat fall borde ett omställningsstöd under en övergångsperiod motsvarande samma tid som för spannmål utbetalas.

I praktiken är fabrikspotatis överlägsen spannmålsodling ur miljösynpunkt. Vidare är fabrikspotatis synnerligen lämpad för stallgödsel, då näringsupptagningen fortgår även under juli till och med september – just den tid stallgödseln avger mest näring och potatisens behov är stort.

I bränneridistriktet har genom åren utvecklats en optimal näringskedja bestående av:

animalieprodukten – stallgödsel – fabrikspotatis – förädlingsindustri – bioprodukt – animalieproduktion.

Detta är mycket positivt.

Bränneriodlarna är föregångare när det gäller att minska användningen av bekämpningsmedel. Bränneriodlarna har tillsammans med OLV utvecklat en metod för mekanisk ogräsbekämpning, som nu används i stor utsträckning. För bladmögelsbekämpning används i huvudsak manganpreparat, som i bekämpningsmedelssammanhang betraktas som relativt harmlösa.

Vi menar därför att spannmål odlad på samma jordar som fabrikspotatis i dag inte medför minskad användning av bekämpningsmedel. I propositionen påstås att om bland annat stallgödsel tillförs vid rätt tidpunkt och i rätt mängd blir avrinning och läckage inte större i spannmålsodling än när fabrikspotatis odlas oberoende av växtperiodens längd. Detta är fel. Stallgödseln avger mest näring från juli och framåt. Då går spannmålen mot mognad och slutar ta upp näring. Möjligheterna är alltså inte goda att gå över till annan produktion.

Bränneriets potatislinje har även en viktig funktion som kostnads- och kvalitetsreglerare för potatisodling till mat-, chips- och stärkelseindustrin. Detta är samhällsekonomiskt positivt, liksom det förhållandet att grundpotatisutsädet kommer från nordligare jordbruksområden i landet som kan producera virusfritt utsäde. Denna nischgröda i norr skulle hotas om odlingen minskar eller upphör.

Kunnandet då det gäller sprittillverkning för olika ändamål är en tillgång som väl behövs då planer finns för att tillverka sprit till nya användningsområden till exempel för drivmedel m.m. Av de anförda goda skälen anser vi att en potatislinje bör bibehållas inom den svenska bränneriverksamheten (Skånebrännerier).

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bibehållen potatislinje inom svensk bränneriindustri.

Stockholm den 8 maj 1990

Ingvar Eriksson (m)

Bengt Harding Olson (fp)

Bertil Danielsson (m)

Wiggo Komstedt (m)

Knut Wachtmeister (m)

Bo Lundgren (m)